

SZÖLLŐSY TIBOR

A ROKKANT KATONAFELESÉG

A második világhéget követően a Szovjetunióban rendszeres pénzbeli juttatásban részesítették a rokkantakat, miután osztályokba sorolták őket attól függően, milyen mértékű volt a sebesülésük, vagy a harctéren szerzett betegségük mennyire korlátozta őket életvitelükben, napi tevékenységükben. A legfelsőbb kategóriába a vakok, agysérültek, bénák, végtag-nélküliek stb. kerültek.

Idővel, már amennyire „belefért” életükbe, némi kedvezményekben is részesültek: számukra kijelölt boltokban csökkentett áron vásárolhattak bizonyos élelmiszereket, mosószeret, ruhaneműt, engedményeket kaptak a közlekedésben, azaz ingyen utazhattak vasúton, a trolikba, villamosokba fel szállhattak az első ajtón is. Ám ez az utóbbi előny olykor tragikomikus eseteknek volt a forrása.

Az ötvenes évek végén Odesszában töltöttem néhány napot, ahol útonútfélen számos rokkanttal találkoztam, akik – különösen pályaudvarok, a piacok környékén – kéregetéssel (és italozással) töltötték ki a reménytelen jelent és jövőt cipelő napjaikat. Egyik napon a villamosmegállóban várakoztam többedmagammal. Kialakult ott egy láthatóan a rokkantakból álló csoport, akik élve a törvény adta lehetőséggel az első ajtón akartak fölszállni és a villamos megérkezését követően meg is indultak, mikor egy sejtihalmozó asszonyosság eléggé el nem ítélnélhető módon könyökölve, taszítgatva mindenkit előre toladott.

– Hé – szóltak rá többen is – itt csakis a rokkantok szállhatnak fel!

– Én is rokkant vagyok, még hozzá első kategóriás! – ripoosztozott fokozott hangerővel a figyelmeztetett.

– Ne hazudj, szégyelld magad – reagáltak többen is –, épek a lábaid, a kezeid, úgy mozgatsz, mint egy csataló!

– Pofa be! – szikráztak az asszonyosság szemei – igenis, én első kategóriájú háborús rokkant vagyok. A Berlinért vívott harcokban egy német golyó levitte az emberem kéjrúdját (nem így, sokkal érthetőbb, közismertebb kifejezéssel mondta), oszt anélkül tán nem rokkant egy asszony?!

Síri csend lett erre, félrehúzódva adtak neki utat.